Nógrádi Gábor

Lassítani lehet, megállítani nem

Az e-könyvek és hangos könyvek alacsony forgalmazásáról ír a HVG, 2018. 11. 15-i számában. A cikkekben meg sem említi a MEK-ről ingyenesen letölthető könyveket és a letöltési adatokat.
Ez a mellőzés jól mutatja az újdonságok bevezetésének akadályát, akadályoztatását.

Az új, kreatív termékek gyakran azért nem tudnak valódi sikert elérni, bár a gazdasági vagy kulturális (ami majdnem ugyanaz) fejlődéshez nagy szükség volna a használatukra, az elterjedésükre, elterjesztésükre, amiért az új gondolatok is többnyire nagyon nehezen törnek utat a társadalom szellemi akadálypályáin. A régi eszmék, szellemi görcsök útjukat állják. Ezt használják ki az uralmat megszerezni akaró, de a nemzet harmonikus fejlődését, békéjét nem sokra becsülő pártok.

Az új ipari, kereskedelmi termékek sikerét a régi termékhez kötődő iparok gátolják. Egykor a takácsok törték össze a szövőgépeket, ma a papír és nyomdaipar, a könyvterjesztés és kereskedelem áll ellen a digitális irodalom terjedésének, és ennek bizony része vagyok magam is a könyveimmel.

Ötven évvel ezelőtt azt jósoltam a főiskolán, hogy a nyomtatott könyvek vissza fognak szorulni, amint az agyagtábla, a pergamen, a papirusz is eltűnt a másoló barátokkal együtt, amikor jött Gutenberg. Mint annak idején hallgatótársaimnak mondtam, a nyomtatott könyv helyét egy sokkal egyszerűbb, olcsóbb, erdőket kímélő olvasási forma, a mikrofilm és mikrofilmes *kézi* olvasó fogja felváltani. (Ne nevessenek! 1970-ben mondtam ezt, amikor a civilszférában is működtethető digitális technika még sehol sem volt.)

Tíz–tizenöt éve is azt hittem, a nyomtatott könyveket jóval hamarabb felváltja az elektronikus irodalom. Ebben /is/ nagyot tévedtem. Pláne itthon maradtunk le, ahol mindenben sokkal konzervatívabbak vagyunk, mint a hagyományosan nyitottabb Nyugat. Azt, hogy ipari-kereskedelmi szinten kik és hogyan gátolják az e-könyv előretörését, ami az ország szellemi fejlődését tartja vissza, nem tudom. Egy biztos, az igazi, az evolúciót támogató újdonságok előretörését lehetetlen hosszú távon feltartani.

Mikor egy nagy nyomda hitelből jelentős beruházásokat hajtott végre hat-nyolc éve, és éppen náluk jártam, megjegyeztem, hogy ez kockázatos döntés volt. Beszéltem az elektronikus irodalomról. A nyomda tíz éve még hatalmas példányszámokat nyomó gépei ma állnak. A nyomda megszűnt.

Ismétlem, ha önös lelki és hatalmi vagy gazdasági érdekből nem is fogadják el sokan: azokat az eszméket és termékeket, amelyek a vágyott és lehetséges világ felé viszik az emberiséget, csak ideig-óráig lehet feltartóztatni.